ναμίαν ἐνεργοῦν οἱ κρατικοὶ ὑπάλληλοι, οἱ ἐκπροσωποῦντες τὸ κράτος ἐν τῷ κρατικῷ κεφαλαιοκρατικῷ συστήματι. Ἐπανῆλθεν ἐν ἰσχύϊ ἡ πολιτικὴ τῶν ἡμερομισθίων· τὸ σύστημα τῆς ἐπιβραβεύσεως τῆς πέρα ὡρισμένου ὁρίου παραγωγῆς· τὸ σύστημα ἀμοιβῆς τῶν ἐργαζομένων ἀναλόγως τῆς παρεχομένης ἐργασίας· τὸ σύστημα τῆς προσωπικῆς διευθύνσεως καὶ τῆς ὁμαδικῆς εὐθύνης· ἡ ῥύθμισις τῆς ἐπιχειρήσεως ἀναλόγως τῆς ἀποδόσεως. Ὁ παγκόσμιος κομμουνισμὸς θεωρεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ πενταετοῦς σχεδίου ὡς νίκην τοῦ κομμουνισμοῦ κατὰ τῆς κεφαλαιοκρατίας· τοῦτο ὅμως ἁπλῶς σημαίνει συνθηκολόγησιν τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ ὑποχώρησιν αὐτοῦ πρὸ τῆς κεφαλαιοκρατίας. Χάρις εἰς τὴν βραδύτητα μεθ' ἧς αἱ πνευματικαὶ μεταμορφώσεις τῶν ἀνθρώπων συντελοῦνται, πρέπει νὰ παρέλθουν πολλαὶ γενεαὶ ἀνθρώπων μέχρις οὗ αἱ νέαι ἐπαναστατικαὶ ἰδέαι θριαμβεύσουν ἐν Ῥωσίᾳ. Πράγματι ὅσον νοήμων, ὅσον εὐφυὴς καὶ ἂν ὑποτεθῇ λαός τις, ἡ ἀπορροφητικὴ αὐτοῦ δύναμις πρὸ νέου ἐκπολιτιστικοῦ στοιχείου, εἶναι πάντοτε λίαν πεπερασμένη. Τὰ ἐγκεφαλικὰ κύτταρα δὲν ἀφομοιώνουν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, ὅ,τι ἐν γένει ἐχρειάσθη ὁλοκλήρους αἰῶνας διὰ νὰ δημιουργηθῇ [1].

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἡ ἱστορία εἰς τὰς μεγάλας αὐτῆς γραμμάς, κατὰ τὸν γάλλον ἱστορικὸν G. Le Bon, ἀπορρέει ἐκ τῆς ψυχολογικῆς συνθέσεως τῶν λαῶν, καθ' ὃν τρόπον τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα τῶν ἰχθύων εἶναι προσηρμοσμένα εἰς τὴν ἔνυδρον αὐτῶν ζωήν. Ἄνευ τῆς γνώσεως πρῶτον τῆς πνευματικῆς ἰδιοσυστασίας τοῦ λαοῦ, ἡ ἐξέλιξίς του καταντᾷ νὰ εἶναι χάος γεγονότων, ἅτινα φαίνονται ὅτι μόνον ἐκ τύχης παρήχθησαν [2]. Τοὐναντίον ὅταν ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ μᾶς εἶναι γνωστή, ἡ ζωή του φαίνεται ὡς συνέπεια κανονικῶς καὶ ἀναποφεύκτως συναγομένη ἐκ τῶν ψυχολογικῶν αὐτοῦ χαρακτήρων. Οὕτω ἀφοῦ καθωρίσαμεν ἀνωτέρω τοὺς ψυχολογικοὺς χαρακτῆρας τοῦ ῥωσικοῦ λαοῦ, ὁλόκληρος καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐκδηλώσεσιν ἡ ἱστορία αὐτοῦ τῶν ἐτῶν 1921-1931 δὲν θὰ παραμείνῃ ἀνεξήγητος, ἀλλὰ θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἑρμηνευθῇ ὡς κανονικὴ καὶ ἀναπόφευκτος συνέπεια τῶν, ὡς ἄνω, ψυχολογικῶν του χαρακτήρων. Θὰ ἐξετάσω λοιπὸν ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς σοβιετικῆς Ῥωσίας καὶ τὸ ἀστυνομικὸν καθεστὼς αὐτῆς.

Κατὰ τὸν Coudenhove [3] αἱ βυσσοδομίαι τῆς σοβιετικῆς Ῥωσίας κατὰ τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ τῶν ἄλλων κρατῶν δὲν εἶναι ἱκαναὶ ν' ἀποκρύψουν τὴν

---

[1] Gustave Le Bon, αὐτόθι σ. 90.

[2] Gustave Le Bon, αὐτόθι σ. 115.

[3] R. N. Coudenhove, ἐν Ἐφημερίδι Ἀθηνῶν «Ἐλεύθερον Βῆμα» τῆς 5 Φεβρουαρίου 1932, σ. 3.

ἐπιμελῶς ἀποκρυπτομένην ἰδιότητά της ὡς μεγάλης ἰμπεριαλιστικῆς δυνάμεως, ἐχούσης δηλ. κατακτητικὴν ἐξωτερικὴν πολιτικήν. Προφανῆ εἶναι τὰ γνωρίσματα τῆς ἰμπεριαλιστικῆς πολιτικῆς ἣν μετέρχεται ἡ σημερινὴ Ῥωσία, ἂν καὶ ἐπαγγέλλεται ἐγκατάλειψιν τοῦ ὑπὸ τῆς τσαρικῆς Ῥωσίας ἄλλοτε μετερχομένου ἰμπεριαλισμοῦ [1]. Ἐπὶ τοῦ τσαρικοῦ δηλαδὴ καθεστῶτος ἡ Ῥωσία ἐφέρετο, ὡς ἠπειρωτικὴ δύναμις, ἐπὶ ἀγροτικῆς βάσεως ἐγειρομένη, πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς παγκοσμίου θαλάσσης. Ὡς καὶ ἀνωτέρω ἔγραφον, ἡ ἀτέρμων αὕτη χώρα οὐδένα λιμένα εἶχεν ἀπηλλαγμένον τῶν πάγων. Ἡ συνεχὴς προέλασις πρὸς τὸ Port Arthur ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν πρὸς νότον, ἐξηγεῖτο λόγῳ τῆς τοιαύτης γεωγραφικῆς θέσεως, ἣν κατεῖχεν ἡ Ῥωσία. Ὁ πανσλαυϊσμὸς τότε ἐχρησίμευεν ὡς μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ, ἤτοι προσεγγίσεως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οὐ μόνον δὲ τὴν κρατικὴν πολιτικὴν ἐπιρροήν του ἐπεδίωκε τὸ τσαρικὸν καθεστὼς νὰ ἐπεκτείνῃ ἀεὶ περαιτέρω, οὕτω ἀσκοῦν πολιτικὸν ἰμπεριαλισμόν, ἀλλὰ καὶ ἰδεολογικὸν ἰμπεριαλισμὸν μετήρχετο, χρησιμοποιοῦν ὡς ὄργανον τῆς πολιτικῆς του τὸν πανσλαυϊσμόν [2]. Οὗτος δηλαδὴ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος ἐπεδίωκε τὴν ἕνωσιν τῶν σλαυϊκῶν λαῶν [3]. Καὶ ἦσαν μὲν οἱ Τσέχοι πάντοτε οἱ ἀξιολογώτεροι φορεῖς αὐτοῦ· ἀλλὰ καὶ ἐν Ῥωσίᾳ ἀπὸ τοῦ 1830, ὑπὸ τῶν λεγομένων Σλαυοφίλων, πανσλαυϊστικαὶ ἰδέαι διεδόθησαν, ἀποσκοποῦσαι εἰς τὴν ἕνωσιν πάντων τῶν σλαύων ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς Ῥωσίας τῶν τσάρων, καὶ ἐξυπηρέτουν τὴν ῥωσικὴν ἄποψιν κυρίως ἐν τῇ Βαλκανικῇ αὐτῆς πολιτικῇ. Τοιαύτη λοιπὸν ἦτο ἡ κατακτητικὴ πολιτικὴ τοῦ πρώην τσαρικοῦ ἀπολυταρχικοῦ κράτους. Ποία δὲ εἶναι σήμερον ἡ τῆς ἑνώσεως τῶν σοβιετικῶν δημοκρατιῶν; Ἐπιδιώκει νὰ ἐπαυξήσῃ καὶ καταστήσῃ τὴν δύναμίν της αἰσθητὴν ἐφ' ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου. Ἄμεσος σκοπὸς τῆς κατακτητικῆς της πολιτικῆς εἶναι ἡ κατάκτησις τῆς Ἀσίας. Προσεπάθησε νὰ μεταβάλῃ τὴν Κίναν εἰς ἀπέραντον σοβιετικὴν δημοκρατίαν ὑπὸ τὴν αἰγίδα της· ἀδιάφορον ἂν δὲν τὸ κατώρθωσεν ἐπὶ τοῦ παρόντος. Τώρα προσπαθεῖ νὰ δημιουργήσῃ ἀγορὰς καταναλώσεως τῶν βιομηχανικῶν της προϊόντων ἐν Ἀσίᾳ. Διότι τὸ ἥμισυ περίπου τῆς ἀνθρωπότητος ζῇ ἐν Κίνᾳ καὶ Ἰνδίαις. Ὁ πληθυσμὸς τῶν δύο τούτων ἀπεράντων χωρῶν δὲν εἶναι βιομηχανικός· ἐπὶ πολλὰς δεκάδας ἐτῶν θὰ εἶναι ἠναγκασμένος νὰ προμηθεύεται ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μηχανήματα καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Ἐνῷ λοιπὸν ὑπονομεύει καὶ κατηγορεῖ τὴν κεφαλαιοκρατίαν τῶν ἄλλων κρατῶν ὅτι ἐκμεταλλεύεται τοὺς Ἀσιάτας, ἡ ἰδία ἐπι-

---

[1] J. Graf von Bernstorff, ἐν Handbuch der Politik, Τόμ. Α', σ. 376 ἑ.

[2] Κατὰ τὴν διαίρεσιν Sombart ὁ ἰμπεριαλισμὸς εἶναι πέντε εἰδῶν· πολιτικός, στρατιωτικός, ἰδεολογικός, οἰκονομικὸς καὶ κοινωνιολογικός.

[3] Ἀλλὰ τοιαῦται πανσλαυϊστικαὶ τάσεις δὲν ἔλειπαν ὅλως διόλου καὶ κατὰ τοὺς προηγουμένους αἰῶνας.

διώκει νὰ ὑποκαταστήσῃ εἰς τὰς ἀσιατικὰς ἀγορὰς τὴν ῥωσικὴν βιομηχανίαν, χρησιμοποιοῦσα τὸ πενταετὲς σχέδιον, ὅπερ ἐνδεχομένως θέλει ἐφαρμοσθῆ πέρα τοῦ ἀρχικῶς προϋπολογισθέντος χρόνου, ἐλπίζουσα οὐχὶ ἀψόγως ὅτι διὰ τούτου θὰ μεταμορφώσῃ τὴν Ῥωσίαν εἰς σημαντικωτάτην οἰκονομικὴν δύναμιν τοῦ κόσμου. Πρὸς τοῦτο ἐπεστράτευσεν ἑκατομμύρια ὅλα ἐργατῶν μετὰ εὐρωπαίων ἢ ἀμερικανῶν μηχανικῶν. Διὰ τῶν μέσων τούτων κατορθώνει νὰ κανονίζῃ κατὰ βούλησιν τὰ ἐργατικὰ ἡμερομίσθια, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς παγκοσμίου ἀγορᾶς, ἐλαττώνουσα οὕτω τὴν τιμὴν τῶν βιομηχανημάτων της καὶ πωλοῦσα αὐτὰ εἰς κατωτέραν τιμὴν τῶν ὁμοειδῶν εὐρωπαϊκῶν ἢ ἀμερικανικῶν προϊόντων. Ῥυθμιστὴς οὕτω καθίσταται ἡ σημερινὴ Ῥωσία τῆς παγκοσμίου οἰκονομικῆς κρίσεως. Ἐν δὲ τῇ Εὐρώπῃ ἐπιδιώκουσα νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὸν κομμουνισμὸν τὰ κράτη αὐτῆς, κατ' ἀρχὰς ἐπεβάλετο νὰ ἀνάψῃ τὴν λεγομένην παγκόσμιον ἐπανάστασιν (ἐν Βερολίνῳ, Μονάχῳ, Βουδαπέστῃ), ἥτις τῷ 1920 ἐσημείωσε τὴν γνωστὴν ἀποτυχίαν· σήμερον δὲ συνάπτει σχέσεις φιλικὰς καὶ δὴ καὶ συμμαχικὰς μετὰ ἀστικῶν καὶ κεφαλαιοκρατικῶν κρατῶν. Μετέρχεται λοιπὸν καὶ ἡ σοβιετικὴ Ῥωσία πολιτικήν, ἰδεολογικὴν καὶ οἰκονομικήν, ἐξωτερικὴν κατακτητικὴν πολιτικήν, ἤτοι ἱμπεριαλισμόν. Χρησιμοποιεῖ πρὸς τοῦτο τὰ μέσα τῆς παλαιᾶς τσαρικῆς διπλωματίας, τὴν κομμουνιστικὴν προπαγάνδαν καὶ τὴν Τρίτην Διεθνῆ [1].

Ἡ Τρίτη Διεθνὴς ὀργάνωσις ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ ῥωσικοῦ μπολσεβικισμοῦ καὶ στηρίζεται ἐπὶ κομμουνιστικῆς βάσεως. Ἱδρύθη [2] τῷ 1919 ἐν Μόσχᾳ πρὸς διοργάνωσιν τῶν κοινῶν δυνάμεων τῶν προλεταρίων πάσης χώρας, οἵτινες ἐπιδιώκουν ἑνὶ στόματι τὴν ἀνατροπὴν τῆς κεφαλαιοκρατίας, ἐγκαθίδρυσιν τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου καὶ μιᾶς διεθνοῦς συμβουλίων δημοκρατίας, πρὸς πλήρη τῶν τάξεων κατάργησιν καὶ πραγματοποίησιν τοῦ σοσιαλισμοῦ, τῆς πρώτης ταύτης βαθμῖδος τῆς κομμουνιστικῆς κοινωνίας. Ταύτην λοιπὸν χρησιμοποιεῖ ἡ σοβιετικὴ Ῥωσία ἐν τῷ ἰδεολογικῷ αὐτῆς ἱμπεριαλισμῷ, ὡς ἄλλοτε ἡ τσαρικὴ Ῥωσία ἐχρησιμοποίει τὸν πανσλαυϊσμόν. Κατὰ ταῦτα, καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ πολιτικῇ ἡ σοβιετικὴ Ῥωσία οὐσιαστικῶς ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς μεθόδους τῆς ἀπολυταρχικῆς Ῥωσίας. Ὀνόματά τινα μετεβλήθησαν, ὡς εἴδομεν, ἡ οὐσία ὅμως τῶν πραγμάτων παρέμεινεν ἡ αὐτή· διότι ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ τῶν Ῥώσων εἶναι ἀκόμη ἀναλλοίωτος, οἵαν ἐγνωρίσαμεν αὐτὴν ἀνωτέρω. Ὁ Seifert μάτην ὑποστηρίζει [3] ὅτι ὁ πανσλαυϊσμός, τοὐλάχιστον ἐν τῇ ῥωσικῇ αὐτοῦ μορφῇ, κατελύθη ὑπὸ τοῦ μπολσεβικισμοῦ. Δὲν εἶναι τοῦτο ἀκριβές. Συνεχίζεται ὁ πανσλαυϊσμὸς ὑπὸ τὸ νέον ῥωσικὸν

---

[1] R. N. Coudenhove, αὐτόθι «Ἐλεύθερον Βῆμα» τῆς 6 Φεβρουαρίου 1932, σ. 3.

[2] R. Gress, ἐν Staatslexikon Τόμ. Β', στήλ. 1512.

[3] Jos. Seifert, ἐν Staatslexikon Τόμ. Γ', στήλ. 1935

καθεστώς, ἀλλ' ὑπὸ ἄλλο ὄνομα, τὸ τῆς Τρίτης Διεθνοῦς, εἰς τρόπον ὥστε ἐκ πρώτης ὄψεως τὰ ἴχνη αὐτοῦ νὰ μὴ εἶναι καταφανῆ εἰς πάντας.

Τέλος τὸ ἀστυνομικὸν καθεστὼς τῆς νέας Ῥωσίας, ὅπερ ἀσκεῖ τὴν τρομοκρατίαν ἐπὶ τῶν ὑπόπτων Ῥώσων, ἐκληρονόμησε τὸ πνεῦμα τῆς τσαρικῆς ἀστυνομίας, ἣν καὶ ὑπερέβαλε. Ἡ Γκεπεοῦ ἀποτελεῖ τὴν τελειοτέραν ὅλου τοῦ κόσμου ὀργάνωσιν ἐπιτηρήσεως καὶ κατασκοπείας τῶν πάντων. Ἂν λοιπὸν κατελύθη τὸ τσαρικὸν καθεστὼς τῆς ἀπολυταρχίας καὶ ἡ τσαρικὴ ἀστυνομία τοῦ τρόμου τῶν φιλελευθέρων ἰδεῶν μετ' αὐτοῦ, αὐτομάτως ἀνέκυψεν ἡ ἀστυνομία τῆς ἐπαναστατικῆς Ῥωσίας ἡ λεγομένη Γκεπεοῦ, φορεὺς τοῦ αὐτοῦ ἀπολυταρχικοῦ πνεύματος τῆς τσαρικῆς Ῥωσίας· μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι σήμερον τελεῖ ὑπὸ τὰ νεύματα, ἀντὶ ἀπολυταρχικοῦ τσάρου, ἀπολυταρχικοῦ δικτάτορος τοῦ προλεταριάτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Ὁ Gustave Le Bon, περὶ τῶν ἡγετῶν τῆς γαλλικῆς Συμβατικῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, οἵτινες ἐνῷ προέβαλλαν ἰσχυρὰν ἀντίστασιν κατὰ τῆς ἐνόπλου Εὐρώπης, παρέπεμπαν συγχρόνως τοὺς ἀντιπάλους των εἰς τὴν λαιμητόμον, δι' ἁπλῆν ἀντίρρησιν, λέγει ὅτι κατὰ βάθος ἦσαν οὗτοι τίμιοι καὶ εἰρηνικοὶ ἀστοί· εἰς ὁμαλοὺς καιροὺς ἀποσυρόμενοι εἰς τὸ σπουδαστήριόν των, τὸ γραφεῖον ἢ τὸ λογιστήριον πιθανῶς θὰ διῆγον τὴν εἰρηνικωτέραν καὶ μᾶλλον ἄσημον ζωήν. Ἔκτακτα ὅμως γεγονότα ἐκράδαναν κύτταρά τινα τοῦ ἐγκεφάλου των, ἀχρηστευόμενα εἰς ὁμαλοὺς καιρούς· καὶ ἔτσι ἔγιναν αἱ κολοσσιαῖαι ἐκεῖναι φυσιογνωμίαι τῆς ἐπαναστάσεως, ἀκατανόητοι πλέον καὶ ἀκατάληπτοι εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Ἑκατὸν ἔτη μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐὰν ἔζη ὁ Robespierre θὰ ἦτο ἀναμφιβόλως τίμιός τις εἰρηνοδίκης, φίλτατος τοῦ ἐνοριακοῦ του ἱερέως· ὁ φανατικὸς δημόσιος κατήγορος τοῦ ἐπαναστατικοῦ δικαστηρίου Fouquier-Tinville θὰ ἦτο ἀνακριτής· καὶ ὁ Saint-Juste θὰ ἐγίνετο λαμπρὸς δημοδιδάσκαλος [1].

Οὐδεμία ὅμως ἀνάγκη τοιαύτης ὑποθέσεως. Διότι ἔχομεν ἀπόδειξιν τούτου ἐκ τῆς συγχρόνου ῥωσικῆς ἐπαναστάσεως. Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ῥωσικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1917, ὁ ἡγέτης αὐτῆς Lenin δι' ἐπαναστατικῶν μέτρων ἐπεδίωκε τὴν κατάκτησιν τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τοῦ προλεταριάτου. Ἤδη τὸ 1907 εἰς τὸ ἐν Λονδίνῳ συνέδριον ἔλεγεν· «ἔναντι τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων μου ἕνα τρόπον συμφιλιώσεως γνωρίζω, τὴν κατασυντριβήν». Ἀλλὰ κυρίως κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐν Ῥωσίᾳ τρομοκρατίας τοῦ 1917 δὲν ἦτο τοῦτο εὔκολον. «Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, ἔλεγε, μετὰ σκληρότητος καὶ

[1] Gustave Le Bon, αὐτόθι σ. 34 ἑ.